

L'educació d'ahir, d'avui i de demà

Dll, 20/04/2015 per La Salle Catalunya

[Educació en nous paradigmes](#)

Albert Serrat, responsable de Pedagogia i Innovació de La Salle Catalunya

Què lluny queda la fila feta a classe preguntant els temps dels verbs, esperant que el company que estava davant teu fallés la resposta per a poder-lo avançar...

La proposta individual/competitiva centrada exclusivament en els continguts ja fa anys que ha quedat definitivament enterrada. El treball cooperatiu, el treball per projectes, l'escola inclusiva i la multilingüe, els recursos TIC, l'Atenció a la diversitat, les aules d'Acollida, els Plans Individualitzats ... són algunes de les evidències que estan feliçment instal•lades en els nostres centres.

I el futur per on va? Aquesta és una pregunta molt difícil de respondre al ritme vertiginós que avancen els canvis socials i els avenços tecnològics que haurem d'adaptar a les nostres escoles.

Des de ja fa alguns anys, els valors de la flexibilitat i l'adaptabilitat s'han incorporat al cos docent i conviuen, colze amb colze, amb els valors d'ahir, d'avui i de sempre, com el respecte, la responsabilitat, la justícia, la tolerància, etc. L'escola d'avui també ha de trobar l'equilibri entre els valors de sempre i aquests valors que el s. XXI ens demana d'incorporar.

Som capaços d'anar un pas més endavant?

Una societat on ja és habitual: canviar una mitjana de cinc vegades el lloc de treball al llarg de la vida professional, on serà cada cop més habitual treballar en grups de treball esporàdics amb persones de diferents nacionalitats, en la qual els coneixements tecnològics es dupliquen cada tres anys, no pot tenir una escola tancada a tots aquests canvis.

És molt probable que bona part dels coneixements apresos en el començament d'un grau universitari hagin quedat obsolets quan s'hagi obtingut la titulació. I és força segur que bona part dels problemes que hauran de resoldre en el futur els alumnes que actualment cursen la Secundària, encara no existeixin el dia d'avui.

Aquests són alguns motius, entre d'altres, pels quals l'escola no pot continuar ensenyant rutines (molts dels exercicis matemàtics que fem, ho són) quan el que se li demana és saber resoldre situacions noves, és a dir, a treballar en i amb la incertesa. Tots els esforços que es facin per a treballar sobre situacions canviants seran pocs si volem preparar, de veritat, els nostres alumnes per als treballs del futur.

Igualment, en el món real els problemes que es presenten no estan relacionats tan sols amb una matèria, sinó interrelacionats. El més normal es trobar-nos amb problemes que tenen uns paràmetres relacionats amb materials, amb recursos, amb aspectes psicològics, amb habilitats socials, amb components emocionals, amb una història que els condiciona ... I això significa que l'escola haurà de superar, com més aviat millor, la fragmentació que suposa les classes concebudes per matèries diferenciades (ara toca Matemàtiques, ara toca Anglès, ara toca Socials, ...).

Fem una aposta agosarada...

Les escoles de La Salle Catalunya definim el FAIG com un punt de trobada: el punt de trobada de l'alumnat, del professorat, de les famílies ... i, també, de les diferents matèries, de les Competències bàsiques, de l'Aprenentatge Cooperatiu, de les TAC, de la resolució de problemes, dels valors, etc.

El subprograma FAIG el portem a terme ens els quatre cursos de l'ESO i forma part del programa DESTÍ (**D**esenvolupament i **E**STimulació de les Intel•ligències dels alumnes) que abasta totes les etapes educatives dels alumnes, amb una dotació horària de 3,5 hores setmanals.

Els alumnes del FAIG desenvolupen uns Projectes d'Investigació Cooperatius (els PIC's) on, en grups de 4-5 alumnes, identifiquen problemes, els defineixen, els examinen, troben alternatives de solució, les apliquen i comuniquen els resultats obtinguts.

Les tres fases del FAIG

Les tres etapes que es treballen en el desenvolupament del FAIG són els Nutrients, l'Input i l'Output:

1. Els NUTRIENTS, que és on aprenen les eines que després aplicaran en la solució del problema que hauran escollit i, molts d'ells, en el seu futur professional com: Boxes, Brainstorming, Six & Six, Ishikawa, Worrywille, DAFO, Organigrama, Infografia, diagrama de Gantt, Mindmap ... També en aquesta etapa aprenen estratègies de presa de decisions, d'aprenentatge cooperatiu, de resolució de problemes, etc.

2. És a l'INPUT, on rebran els coneixements de les diferents matèries que els serviran per a desenvolupar els problemes. És habitual que en un curs acadèmic es treballin dos problemes, un de científic i un d'humanístic, amb els seus corresponents inputs.

3. L'etapa més important del FAIG és la de l'OUTPUT, perquè és aquí on els alumnes desenvolupen el problema a partir de les dues etapes anteriors. Durant tot el FAIG es treballa de forma multidisciplinària i, així, en el PIC científic es treballaran les Matemàtiques, les Ciències Naturals, la Física, la Química, la Tecnologia, l'Anglès, ..., mentre que en el PIC Humanístic es treballen el Català, el

Castellà, l'Anglès, les Ciències Socials, la Música, la Plàstica, l'Educació Física, ... L'OUTPUT acaba amb una comunicació oral dels components de l'equip, on s'explica el problema investigat, les actuacions fetes i els beneficis obtinguts.

L'experiència de sis curs ens diu que...

En el setè curs del FAIG ja avançat, podem aturar per uns moments la maquinària i constatar que:

- Amb els alumnes que acabaran l'ESO aquest curs, aplegarem uns 5.000 alumnes que han completat el FAIG a les 20 escoles de L.S. Catalunya.
- Hem aconseguit equilibrar els valors nous amb els clàssics. Així, dins del FAIG, el respecte, la responsabilitat i la tenacitat, conviuen amb naturalitat amb la creativitat, la resiliència, l'assertivitat, ...
- Pel que fa als resultats, hem aconseguit la simbiosi entre els que s'adrecen preferentment a la productivitat (el PIC de 3r d'ESO està basat en Emprenedoria), amb els que s'apliquen a un entorn de caire social (el PIC de 4t està basat en els Serveis comunitaris o l'Aprenentatge-servei).
- Ha estat normal demanar a les famílies ajuts puntuals assessorant equips en temes relacionats amb la seva activitat professional.
- Els resultat de les Competències bàsiques a 4t d'ESO han millorat any rere any.
- Ens resten moltes coses per a reflexionar, millorar, tornar a reflexionar i adaptar als reptes del futur.

Hi ha una pel·lícula que està corrent per la xarxa...

On es veu una nau espacial tripulada que està arribant a un altre planeta mentre, des del centre de control, hi ha un bon grapat de personal tècnic que en fa el seguiment amb cara de satisfacció. De sobte, la pel·lícula s'atura i fa marxa enrere 5, 10, 15, 20, 25, 30 anys abans, seguint la vida de la protagonista que està a la nau.

Fa zoom a una classe d'Infantil on la nena en qüestió mirava, amb cara de satisfacció l'explicació de la mestra mentre manipulava unes esferes de plastilina que simulaven el sistema solar.

I és que ... en els principis de tota persona de bé i bona professional ... sempre hi ha hagut uns bons mestres.

El FAIG és la continuació dels subprogrames que s'apliquen a INFANTIL i a Primària. No és, per tant, un bolet que neix i mor a l'ESO. El professorat d'aquestes etapes duu a terme una tasca imprescindible per a l'èxit del FAIG. La seva il·lusió i creativitat alimenta, dia a dia, el que serà l'experiència FAIG.

El professorat d'ESO culmina aquesta etapa amb rigor i generositat. I acompanyen els alumnes en el llarg camí de fer-se persones del segle en el qual vivim.